

R 021577
26 NOV. 2012

Beh. Ambt.:
Streefdat.:
Afschr.:
B.V.O.:

**Onderzoek beschermde
fauna Arsenaal**
Gemeente Woerden

Gemeente Woerden 12.021577

Registratiedatum: 26/11/2012
Behandelend afdeling
Afgehandeld door/op:

Definitief

Omgevingsdienst regio Utrecht
November 2012
WOE1211.A001/ 18750

opgesteld door	R. Jansen
beoordeeld door	J. Krol

akkoord

INHOUDSOPGAVE

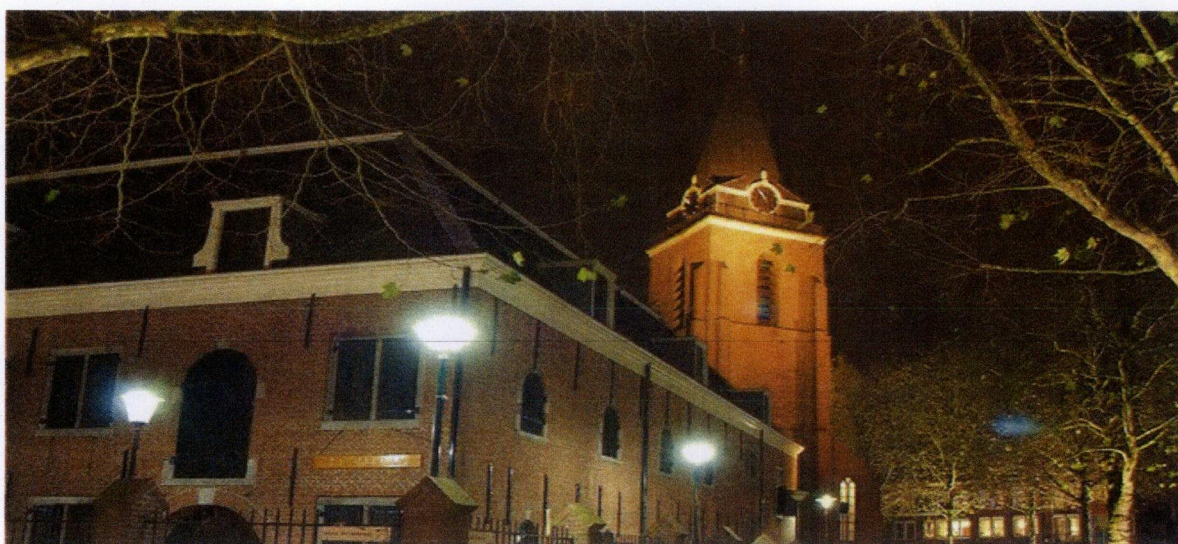
1.	Inleiding.....	3
2.	Het plangebied	3
3.	Het onderzoek	4
4.	Resultaten	5
5.	Toetsing aan de Flora- en faunawet	6
	Bijlage 1	7

1. Inleiding

De gemeente Woerden is op zoek naar een goede bestemming voor het Arsenaal. Het Arsenaal is een oud beeldbepalend gebouw in het centrum van Woerden. Een verbouwing van het pand is nodig om het gebouw aantrekkelijk te maken voor een horeca bestemming. Er wordt gedacht aan maatregelen om meer daglicht in het pand toe te laten. De gemeente wil graag weten of een verbouwing van het pand mogelijk is zonder dat kwetsbare fauna wordt verstoord.

Het doel van het onderzoek is uit te zoeken of er verblijfplaatsen van beschermde soorten in het pand zitten en welke beperkingen er ten gevolge van de aanwezigheid van die verblijfplaatsen zijn met betrekking tot de verbouwing van het pand.

In dit onderzoek wordt achtereenvolgend het plangebied en de mogelijke ingrepen, de potenties van het gebouw als verblijfplaats voor beschermde fauna, de beschrijving van het onderzoek, de resultaten en de toetsing van de resultaten aan de wetgeving.

2. Het plangebied

Het Arsenaal ligt midden in het centrum van Woerden op de hoek van de Groenendaal en de Hogewoerd en vormt samen met het kerkplein een centraal deel in de stad met veel horecafaciliteiten. In de directe omgeving van het pand is er alleen groen te vinden in de vorm van bomen die op het plein of langs aanliggende wegen staan.

Het gebouw is vrij hoog en is in theorie geschikt als verblijfplaats voor dieren. Het gebouw is goed onderhouden en op het oog zitten er weinig openingen in het gebouw. Het gebouw is dan ook alleen geschikt voor soorten die zich in zeer kleine ruimtes kunnen vestigen. Alleen soorten waarvan de verblijfplaatsen jaarrond zijn beschermd geven een beperking met betrekking tot het verbouwen van het pand. De huismus, de gierzwaluw en enkele soorten vleermuizen zijn soorten die in een dergelijk biotoop kunnen voorkomen en een dergelijke bescherming genieten. Het onderzoek richt zich daarom alleen op deze soorten.

3. Het onderzoek

Gezien de omgeving en het biotoop is het onderzoek gericht op het mogelijk voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen, huismus en/of gierzwaluw in het Arsenaal.

Voor onderzoek naar huismus en gierzwaluw is het bezoeken van het plangebied in de broedperiode vereist. Tijdens de bezoeken wordt gekeken naar het voorkomen van de soort in de omgeving en wordt onderzocht of de vogels binding hebben met het gebouw. De waarnemingen voor vogels worden voornamelijk gedaan op zicht. Twee bezoeken van een uur in de daglichtperiode binnen het broedseizoen is voor beide soorten genoeg om de aan of afwezigheid van broedplaatsen te kunnen vaststellen.

Voor onderzoek naar vleermuizen wordt gebruik gemaakt van het zogenaamde vleermuisprotocol. Hierin staat per soort welke inspanning er minimaal moet worden geleverd om met vrij grote zekerheid het voorkomen van vleermuisverblijfplaatsen te kunnen uitsluiten. Aangezien de eisen per soort kunnen verschillen is het van belang eerst vast te stellen welke soorten voor kunnen komen. In een stedelijke omgeving worden maar enkele soorten vleermuizen verwacht die graag gebruik maken van gebouwen. Het betreft de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger. Voor andere soorten is de verwachting verwaarloosbaar. Uiteraard wordt er tijdens de bezoeken wel op alle soorten vleermuizen gelet. Bij dit onderzoek is gebruik gemaakt van de laatste update van het protocol uit 2012.

Aangezien vleermuizen in verschillende perioden van het jaar verschillende typen verblijfplaatsen gebruiken en deze verblijfplaatsen allemaal jaarrond zijn beschermd is het noodzakelijk zowel in het voorjaar/zomer als in het najaar onderzoek te verrichten.

Voor de genoemde soorten geeft het vleermuisprotocol 2012 aan dat er in de periode half mei half juli 2 x 2 uur voor kraamverblijfplaatsen en tussen half augustus en half oktober 2 x 2 uur voor paarverblijfplaatsen moet worden onderzocht. Onderzoek in deze periodes geeft in de regel ook genoeg aanwijzingen voor de aanwezigheid van zomer of winterverblijfplaatsen.

Het protocol geeft ook aan welk gedeelte van de dag moet worden onderzocht en onder welke omstandigheden. Het voorjaarsonderzoek valt samen met de broedperiode voor vogels. Deze onderzoeken zijn dan ook gecombineerd.

Het onderzoek is uitgevoerd op de volgende data en tijden:

- 19 juni 2012, 21.30 – 23.40 uur
- 10 juli 2012, 21.30 – 23.30 uur
- 25 augustus 2012, 20.45 – 22.45 uur
- 17 september 2012, 20.15 – 22.30 uur

De data en tijden voldoen aan het vleermuisprotocol en de systematiek voor vogelonderzoek.

Het onderzoek naar vogels is uitgevoerd op zicht en op gehoor. Hierbij was er de beschikking over een verrekijker (10 * 40). Voor het vleermuisonderzoek is gebruik gemaakt van een batdetector (Paterson 230) om de hoogfrequente geluiden van vleermuizen om te zetten in voor de mens hoorbare geluiden. Gezien de verwachte soorten zijn deze middelen voldoende.

Het weer voldeed aan de vereisten die in het vleermuisprotocol zijn genoemd. De voorjaarsbezoeken waren de weersomstandigheden ook gunstig voor het inventariseren van huismus en gierzwaluw.

Hiermee voldoet het onderzoek aan afspraken die hierover landelijk zijn gemaakt. De verrichte inspanning om eventuele verblijfplaatsen van vleermuizen of nesten van gierzwaluw dan wel huismus vast te stellen zijn voldoende om conclusies aan te verbinden met betrekking tot een ruimtelijke ingreep binnen het plangebied.

4. Resultaten

In dit hoofdstuk worden per soort de resultaten van het veldonderzoek uiteen gezet. In bijlage 1 zijn de resultaten van de verschillende onderzoeksdagen te vinden.

Huisemus

Het gebouw is niet heel geschikt als broedplaats voor huismussen. Tijdens het onderzoek zijn er in het centrum van Woerden verschillende groepen huismussen aangetroffen. Enkele keren zaten er ook mussen op het gebouw. De mussen keerden echter niet regelmatig terug naar een zelfde plek op het gebouw zodat de conclusie kon worden getrokken dat ze geen binding hebben met het Arsenaal en er dus geen nestplaatsen aanwezig zijn.

Gierzwaluw

In het centrum van Woerden komen vrij veel gierzwaluwen voor. Tijdens het onderzoek vlogen er ook regelmatig gierzwaluwen over het plangebied. Het typische baltsgedrag door luid roepend laag tussen de bebouwing door te vliegen geeft aan in welke omgeving de vogels een nest hebben. Door de vogels te volgen kun je zien waar de vogels naar binnen (proberen) te vliegen. In de omgeving van het Arsenaal zijn er verschillende huizen of huizenblokken waarvan het zeker of zeer waarschijnlijk is dat er gierzwaluwen broeden. Rond het Arsenaal werd dit gedrag echter niet waargenomen. Het is vrijwel zeker dat er in het gebouw geen nesten zitten van gierzwaluwen.

Gewone dwergvleermuis

Deze soort is binnen Nederland algemeen en komt bijna overal voor. Ook in het centrum van Woerden werd deze soort regelmatig aangetroffen. Tijdens het onderzoek is gekeken of de soort gebruik maakt van het Arsenaal als verblijfplaats. Tijdens alle bezoeken zijn er dwergvleermuizen in de directe omgeving aangetroffen. Meestal vlogen er ook enkele rondom het gebouw. Er is echter niet waargenomen dat er vleermuizen in of uit het gebouw vlogen. Hiermee is het voldoende onderzocht of er vleermuizen in het gebouw verblijven.

Overigens verhuizen dwergvleermuizen regelmatig, dit gebeurt zelfs binnen een kraamperiode. Het is derhalve niet uitgesloten dat er toch dwergvleermuizen aangetroffen kunnen worden. Met het onderzoek is echter voldaan aan de onderzoeksverplichting. Als bij werkzaamheden toch vleermuizen worden aangetroffen dan is altijd de zorgplicht uit de Flora- en faunawet van toepassing.

Overige vleermuizen

Tijdens de bezoeken zijn er bij of in de omgeving van het Arsenaal naast gewone dwergvleermuizen, nog rosse vleermuis, watervleermuis en ruige dwergvleermuis aangetroffen.

Geen van deze soorten verbleef langere tijd rond het gebouw. Ook is niet waar genomen dat er dieren (mogelijk) in of uit het gebouw vlogen. Er is dus geen relatie te leggen tussen deze dieren en het Arsenaal. Hiermee is voldoende aangetoond dat zij hier geen verblijfplaats zullen hebben.

5. Toetsing aan de Flora- en faunawet

Uit de resultaten blijkt dat er geen beschermde soorten zijn aangetroffen die in het Arsenaal nestelen of hier een verblijfplaats hebben. Hiermee is voldoende aangetoond dat er bij een verbouwing geen overtredingen zullen optreden met betrekking tot de Flora- en faunawet.

Eventuele verbouwingsplannen zullen niet worden beïnvloed door de natuurwetgeving.

Inleiding

Er kan nooit worden uitgesloten dat er toch vleermuizen worden aangetroffen. Als bij werkzaamheden toch vleermuizen worden aangetroffen dan is altijd de zorgplicht uit de Flora- en faunawet van toepassing.

Bijlage 1

aan	Gemeente Woerden
opsteller	Ronald Jansen
telefoon	030 – 69 99 546
datum	11 november 2012
onderwerp	Rapportage veldonderzoek vleermuizen, huismus en gierzwaluw Arsenaal
t.b.v.	Bouwplan Arsenaal
aantal pag.	2

In opdracht van de gemeente Woerden voert de heer R. Jansen ecoloog bij de Omgevingsdienst Regio Utrecht een vleermuisonderzoek uit bij het Arsenaal in Woerden.

Er zijn plannen om het Arsenaal te verbouwen om meer daglichttoetreding mogelijk te maken. Het onderzoek wordt uitgevoerd om er zeker van te zijn dat door de verbouwing de Flora- en faunawet niet wordt overtreden.

Op 19 juni en 10 juli 2012 zijn avondbezoeken afgelegd tussen 21.30 uur en 23.30 uur. Tijdens deze bezoeken is onderzoek gedaan naar zomerverblijfplaatsen van groepen mannetjes en kraamverblijfplaatsen voor vrouwtjes en hun jongen. Tijdens deze voorjaarsbezoeken is ook gekeken of in het Arsenaal nesten van gierzwaluw of huismus zitten.

Najaarsbezoeken om te bepalen of er paarverblijfplaatsen in het gebouw aanwezig zijn hebben op 25 augustus tussen 20.45 uur en 22.45 uur en op 17 september tussen 20.15 uur en 22.30 uur plaatsgevonden.

Hieronder staan de bezoekverslagen en de conclusies:

Voorjaarsbezoeken

Bezoek van 19 juni 2012

Tijd 21h30 tot 23h40

Weer: droog windstil 17 graden

Bij mijn bezoek van deze week heb ik tegelijkertijd maximaal twee gewone dwergvleermuizen waargenomen. Tussen 22h15 tot 23h40 waren er constant 1 of 2 aanwezig (vermoedelijk dezelfde). Ik heb geen aanwijzingen gevonden dat er in het arsenaal een verblijfplaats aanwezig is.

Gierzwaluw en huismus

Er zijn in de omgeving enkele locaties vastgelegd waar gierzwaluwen broeden. Over het centrum vliegen regelmatig groepjes gierzwaluwen, in het Arsenaal zijn echter geen broedplaatsen aangetroffen.

In de directe omgeving van het Arsenaal zijn geen nestplaatsen van huismussen aangetroffen.

Bezoek 10 juli 2012

Tijd : 21h30 tot 22h30

Weer: bewolkt met regelmatig lichte regen. Twee maal kortstondig wat meer regen. 17 graden

1 gewone dwergvleermuis tussen 22h20 en 22h35 aan de noordzijde.

Tussen 22h55 en 23h25 regelmatig een dwergvleermuis aan de noordzijde en af en toe langs en over de bomen aan de westzijde.

Om 22h59 vloog er een rosse vleermuis over maar deze verbleef niet in het gebied.

In de omgeving:

Rondom de haven en de grachten is er veel vleermuisactiviteit met voornamelijk dwergvleermuizen, 1 watervleermuis en 1 ruige dwergvleermuis.

Gierzwaluw en huismus

Er zijn in de omgeving enkele locaties vastgelegd waar gierzwaluwen broeden. Over het centrum vliegen regelmatig groepjes gierzwaluwen, in het Arsenaal zijn echter geen broedplaatsen aangetroffen.

In de directe omgeving van het Arsenaal zijn geen nestplaatsen van huismussen aangetroffen.

Conclusies voorjaarsbezoeken.

Met betrekking tot vleermuizen zijn er geen aanwijzingen gevonden dat er in het Arsenaal zomerverblijfplaatsen van mannetjes of voor kraamverblijfplaatsen van vrouwtjes zitten.

Dit is gunstig aangezien dergelijke verblijfplaatsen regelmatig worden gebruikt door grotere groepen vleermuizen. In het najaar zal nog onderzoek worden uitgevoerd naar paarverblijfplaatsen. Dergelijke verblijfplaatsen worden in de regel door minder vleermuizen gebruikt waardoor eventuele compensatie en mitigatie eenvoudiger is.

Verder zijn er geen nesten van vogels aangetroffen.

Najaarsbezoeken

25 augustus 2012

Tijd 20h45 – 22h45

Weer: 18-19 graden, windkracht 2 bewolkt

Er is twee maal een Rosse Vleermuis waargenomen die ergens over het centrum van Woerden vloog. Verder zijn er geen waarnemingen van vleermuizen in de directe omgeving van het Arsenaal.

17 september 2012

Tijd 20h15 tot 22h30

Weer: 12 graden, wind kracht 3, af en toe lichte neerslag en om 21h05 een zwaardere bui van 10 tot 15 minuten.

Tijdens een groot deel van het bezoek foerageerde er een gewone dwergvleermuis aan de Noordzijde van het gebouw. Er werd geen relatie aangetroffen tussen de vleermuis en het Arsenaal.

Conclusies najaarsbezoeken.

Er zijn geen aanwijzingen gevonden voor paarverblijfplaatsen van vleermuizen.